

förordn. 22 juni 1911 ang. biografföreställningar, K. B:s f. till arbetsgivare enl. lag 29 juni 1912 om arbetarskydd och Skogsvårdsstyrelsens f. mot avverkning enl. skogsvårdslagen 15 juni 1923. — Om f. i fråga om rusdrycker se Nykterhetsrörelsen. T. E.

Förbudna orter, se Förbjudna orter.

Förbudsedel, genom postverket till gästgivargård eller skjutsstation avlämnad skriftlig beställning av skjuts. F. har längesedan kommit ur bruk.

Förbund. 1. I folk- eller statsrättslig mening förening av två eller flera stater för gemensamt ändamål, antingen av övergående art (allians) eller beräknad för större varaktighet, t. ex. konfederation, union. Jfr Förbundsstat och Nationernas förbund. (V. S.-g.)

2. (Hebr. *berit*, grek. *diathēke*.) *Berit* betecknar ett ömsesidigt förhållande med de rättigheter och plikter, som detta medför för parterna. Uttrycket brukas också, då blott ena parten kan fordra och den andra måste lyda. F. nyttjas framför allt om förhållandet mellan Gud och människor. Jfr Joh. Pedersen, »Israel» (1920). S. H.-r.

Förbundet för kristet samhällsliv bildades 5 dec. 1918 i Stockholm. Dess uppgift är enl. § 1 i stadgarna att »arbeta för tillämpning i samhället av de rättfärdighetens och kärlekens lagar, vilka innehållas i Jesu evangelium». Förbundet utövar sin verksamhet genom att anordna föredrag och diskussioner, genom studiecirklar, spridning av litteratur m. m. samt genom utgivning av en tidning, *Kristet Samhällsliv*. På en del större orter ha medlemmarna sammanslutit sig till lokala grupper. Sedan 1921 är förbundet anslutet till Internationella försoningsförbundet. N. B.-w.

Förbundsboten, se Pentateuken.

Förbundsårsamling, se Bundesversamling.

Förbundskansler, i Schweiz, se Bundeskanzler; i Österrike sedan 1920 förbundsregeringens ordförande.

Förbundsordning, se Kommunalförbund.

Förbundsrepublik (ty. *Bundesrepublik*) kallas ordf. i Schweiz' förbundsrad och republiken Österrikes statsöverhuvud.

Förbundsrepublik (ty. *Bundesrepublik*), den ledande myndigheten i en förbundsstat el. i ett statsförbund. I Tyska riket var enl. 1871 års författning f. överlämnat åt Preussen, vars konung som innehavare av f. kallades »tysk kejsare». Preussen innehade f. även i Nordtyska förbundet (1867—71). I Tyska förbundet (1815—66) tillkom f. Österrike.

Förbundsrad (ty. *Bundesrat*). 1. I Schweiz det av 7 medl. bestående kollegium, som utövar högsta verkställande makten. Ordf. bär titeln förbundsrepublik. Se vidare Schweiz, författning. — 2. Enl. tyska kejsardömet författning den av de tyska regeringarnas ombud bildade permanenta politiska korpo-

ration, som gemensamt med riksdagen utövade lagstiftningsmakten. Motsvaras nu enl. Tyska rikets republikanska författning av riksrådet (*Reichsrat*). H. T.-n.

Förbundsstat, statsrättslig beteckning för en statsförbindelse, varigenom enskilda stater sammanslutas till en federativt organiserad enhet, vilken som sammanfattning av alla de förbundna staterna innehar suveränitet. En lösare förbindelse är *statsförbund*, en sammanslutning för ett gemensamt förbundsändamål av flera suveräna stater utan enhetlig gemensam högsta makt. Ex. på f. lämna Amerikas förenta stater, Schweiziska edsförbundet och Tyska riket, på statsförbund de gamla hellenska och medeltida italienska förbunden av fria städer samt Tyska förbundet. Litt.: Jellinek, »Lehre von den Staatenverbindungen» (1882); Westerkamp, »Staatenbund und Bundesstaat» (1892). V. S.-g.

Förbundssteologi el. *Federalsteologi* (av lat. *fœdus*, förbund), en särskilt inom den holländska kyrkan under 1600- och 1700-talet mycket inflytelserik teologisk riktning. Askådningen utformades av Coccejus (se d. o.). Mellan Coccejus' anhängare och de strängt ortodoxa calvinisterna, efter sin främste ledare, G. Voetius (se d. o.), vanl. kallade *voetianer*, uppstod en häftig, under många årtionden fortgående strid. Sin närmaste anledning hade den i coccejanernas förnekande av det mosaiska sabbatsförbundets giltighet för »nya förbundets» tid, men dess djupare grund låg i motsatsen mellan coccejanernas friare, mera världstillgängliga väsen och de ortodoxas lagiskt stränga livsföring. F. bidrog, liksom arminianismen, att uppmjuka den sträva calviniska ortodoxin inom den holländska kyrkan. G. A.-n.

Förbyggnad, *Förstämpling*, *Stämpling* el. *Förtimring*, enklare eller mera omfattande konstruktioner av trävirke eller undantagsvis av annat material, vilka utföras i gruvor, i regel för att hindra ras. E. S. B.

Förbättringsanstalter, i vidsträckt bemärkelse alla anstalter för omhändertagande av personer i behov av moralisk påverkan, brottslingar, lösdrivare, alkoholister, vanartad ungdom m. m.; i inskränktere bemärkelse anstalter med uppgift att genom uppfostrande vård förbättra och rädda vanartade barn och minderåriga brottslingar. — De först inrättade och allmänt kända större utländska föregångsanstalerna av sistnämnda slag voro det 1833 vid Hamburg upprättade *Rauhes Haus*, de franska s. k. åkerbrukskolonierna *Metry* (upprättad 1839) och *Val d'Yèvre* (1847), de belgiska anstalerna *Ruysselle* (1849) och *Beernem* (1853), den berömda engelska »reformskolan» vid *Redhill* (1849) och den stora engelska »arbetskolan» vid *Feltham* (i Middlesex; 1859). *Sveriges* äldsta anstalt med dylik uppgift är *Råby räddningsinstitut* (invid Lund; 1838). I Sverige har under de senaste årtiondena ge-